

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foil „Libertatea” cu adausele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnați”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economiști: numai 6 cor. pe an! Pentru America trei dolari pe an. Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Vasile Dămian.

Cu inimă strânsă de îngrijire privim de-o vreme încoace mișcarea în care s'a aruncat o parte a preoțimei noastre, luându-se după imboldul ce-i vine în această privință dela părintele D. Vonița din Chioc, care scoate și o foie osebită a preoților și prin care a început a propovedi cuvinte și învățături, ce cad în multe părți ale lor, foarte departe de adevăratul rost ce îl are la noi preotul român și de ținuta singură vrednică de venerație, pe care el poate s'o aibă.

Această parte a preoțimei dă asalt, fără multă răsădindire, înspre tronurile ministeriale dela Pesta, și strigă cu tărie: »Mai dă-ne, mai dă-ne congrua, că cîta ne dai nu ne e de ajuns! Cel puțin 2400 cor. să avem din visteria țării unul fiecare, și cuincuenale și bani de cuartir!» — Au înaintat la Sinodul din Caransebeș nu unul, ci trei feluri de cereri, ca Sinodul și Arhiepiscopii să întrevină repede la guvern ca să urce congrua preoților la sumele de mai sus.

S'a făcut vorbă despre acest lucru, în toate sinoadele. Și în cel din Sibiu. În acesta deputatul sinodal Oct. Goga, a făcut propunerea dorită de preoțime. Oamenii chibzuiți din comisiunea bisericească, care aveau să vină cu propunere cătră sinod asupra acestei cereri, au zis: Să fie poștiți Arhiepiscopii să întreprindă pașii de lipsă atunci cînd vor afla timpul de potrivit. Ceea-ce lasă să înțelegi, că ei, după dreaptă chibzuială, nu află că zilele noastre ar fi timpul potrivit pentru mergerea cu astfel de cereri înaintea guvernului dela Budapesta.

Dep. Part. Cosma a zis, că cererea asta să fie înaintată Congresului Național bisericesc, ca cel mai înalt sfat bisericesc ce avem, în care să adună deputații din toate 3 vlădicile, — ca

acela să chibzuiască ce e bine și ce nu să facă în treaba asta, care privește pe toată preoțimea din țară. I. P. S. Sa Metropolitul, și alții, încă au aflat că așa va fi mai bine.

Dep. Vasile Dămian, s'a ridicat și și-a arătat credința tare și dreaptă a sufletului său, care privește lucrurile din cel mai ideal și mai nobil punct de vedere. Dsa zice: Să nu luăm nici o hotărîre, ci să înălțăm peste tot din desbateri această cerere! Nu pentru că doar nu am dori cu toții îmbunătățirea stării preoțimei noastre, — cum să nu o dorim din tot sufletul? — dar e cea mai mare greșală față de marele lucru ce să numește: *neatîrnarea sfintei noastre biserici*, și a slujitorilor ei, de a ne îmbulzi cu cereri de acest fel la guvernele din Budapesta, ale vremilor ce trăim!

Suntem siguri, că aproape toți ceilalți deputați sinodali simt și ei și cred tot așa ca și dl dep. Dămian, — dar unii nu vor să sude preoțimea luînd pășirea dlui Dămian, alții să pot pune mai greu pe înaltul și idealul punct de vedere al lăpădării de sine și a respingerii ori căror »bunătăți» ale puterii, dacă acelea nu să dau libere de orice legături puse pe mâinile și pe gurile celor împărțaiți de ele, — și așa stau pe un punct de vedere mai puțin întransigent, ca dl protopop V. Dămian. — Chiar și zierele noastre, par'că au o deosebită rezervă în pricina asta și nu își spun părerea, deși nu pot avea altă părere decît cea a dlui protopop Dămian.

Este însă de datorința noastră a scoate la lumină tot ce e mai frumos, mai drept mai ideal și în același timp, pentru ființa noastră ca neam, mai cuminte chibzuit. — Și în cumpănirea aceasta a lucrurilor și a întâmplărilor, trebuie să scoatem ca deosebit nobil și ideal punctul de vedere pe care s'a pus deputatul Vasile Dămian! Și îl scoatem și pe dsa la iveală,

nu pentru a-i aduce laude, care știm că mai curînd îl supără, decît îl bucură, — ci pentru a statui adevărul ce să ține de dsa. Ne aducem aminte cînd nainte cu vre-o 15 ani, s'a desbătut în Congresul nostru național-bisericesc îmbiemîntul guvernului de a da preoților nostri „congrua”. Erau numeroși deputații congresului cari stînd pe punctul de vedere al protopopului Dămian, cereau: să nu primim congrua, că n'avem nici o chezeșie că ni să dă cu gînd cinstit, ca adevărat ajutor preoțimei noastre în schimbul slujbelor însemnate ce le face patriei! — pentru cari ar vrednici răsplată întreită, nu numai atît! Nici scriindu-o în lege că ni-o dă liberă, nu o putem crede, căci acești puternici ai zilei — nu țin nici legeal iar decît s'o primim ca măslic politic, ca lanțuri de arginți pe mâinile preoților nostri, mai bărbătesc, mai românesc, mai cinstite — să n'o primim!

Congresul însă, crezînd în asigurările ministrului date Arhiepiscopilor, că nu va fi legată de această congrua nici o restrîngere a libertății preoților, și ca dovadă despre gîndul său »curat», spune că iacă n'o împarte prin deregătorii sei, ci prin arhiepiscopii, — au primit'o.

Părintele protopop Dămian însă, care a votat contra ei în congres, a respins'o și să lipsește de ea până în ziua de azi. Și doară încă 2—3 preoți. Cam puțini. Ceialalți au primit'o.

Și cui a dat timpul dreptate? Lui Vasile Dămian! Durere, dar e așa. S'a scris în lege că congrua nu să poate trage nici unui preot, decît pe temeiul unei osînde judecătorești, ajunse la putere de drept, — altfel nu!

Și așa e? Aș! Ți-o trage ministrul cînd vrea, fără cea mai mică cercetare macar, decum osîndă judecătorească! Căci nu este această congrua un ajutor preoțimei noastre, ci un lanț (apoi ori o fi de arginți,

ori de fer ruginit, tot lanț el) aruncat pe mâinile și în grumazii preoțimei noastre!

Nu sunt acestea vremuri, în care să cerem necum îndoirea acestor ferecături, dar nici să primim purtarea a celor ce ni-s'au aruncat și de unelte păcătoase s'au dovedit!

Și cînd acum fu vorbă despre acest lucru în sfatul bisericesc din Sibiu, — ne-a căzut așa de bine sufletului, că cel puțin protopopul Dămian a rămas tot credincios vechiului și dreptului său punct de vedere și a stăruit de nou în înțelesul lui!

Și conducerea noastră bisericească, și preoții noștri înșiși, trebuie să se gîndească la alte căi și la alte mijloace, cari să le deschidă izvoarele de venit ce să le dea bunăstarea pe pept dorită, — și acele mijloace și izvoare, să pot afla aproape pretutindea, — dar nu pe calea pe care s'a pornit o parto a preoțimei, întorcîndu-se cu fața spre Budapesta, ci întorcîndu-se cu fața spre popor. Că aci le va găsi!

Din țara dolarilor.

De vorbă cu un american.

Un Englez american din Chicago m'a întrebat, că oare din ce pricină vin atîția oameni la America, părăsindu-și vetrele lor? I-am răspuns că din Ungaria vin oamenii mai ales în urma asupririi ce o au din partea ocîrmuirii țării, a deregătorilor de tot felul, care nu că s'ar nizu să ajute spre bunăstare economică pe locuitorii, ci, dimpotrivă, întrebuintează toate mijloacele ca să îngroauneze traiul oamenilor!

Americanul clătina din cap, apoi mi-a zis: »Poate! Și asta e vină, dar în Europa blîtue o boală și mai grea: lenea! La noi oamenii nu știu cum să-și mai lungească ziua de lucru și cum să împuțineze pe cele de ședere! Dar la D-Voastre, în Europa, paremi-se altfel. Ni-o arată asta chiar și Calendarul nostru, asămînat cu cel dela D-voastre. Și noi suntem creștini, și catolici și orientali, de tot felul. Totuși altul e calendarul creș-

tin din America și altul al D-voastre din Europa.

Noi sărbătorim numai o zi de Crăciun, una de Paști și una de Rusale, apoi trei sărbători naționale, de Stat, — și gata! In Calindarele D-voastre sunt însă așa multe zile scrise cu roșu.

Pe deasupra, la D-voastre sunt prea mulți deregători. Acela pierd vremea cea mai prețioasă de muncă, prin birturi, la mîncare, la cărți, la biliard. La seamez deregătorii dv. de tot felul, părăsesc slujba și lenesc trei clasuri. La trei clasuri se intercu cu stomachul plin, moleșiți, și mai tîndălesc două ceasuri prin cancelarie. Să poate spune prin urmare că ei muncesc numai patru ceasuri la zi, pentru plata lor.

Noi americanii sculîndu-ne de dimineață, ne preumblăm, apoi mîncăm bine pe la 7 ceasuri dimineața. La 8 ceasuri începem lucrul și o ducem pînă la amiază. Atunci jumătate din deregători, (fie ei ai statului, fie ai întreprinderilor libere), pleacă să mînce puțintel, ca de mulcomirea stomachului, dar trebuie să se întoarcă peste o jumătate de clas, ca să poată pleca ceilalți. Munca să începe de nou, cu puteri proaspete și durează pînă la cinci clasuri. Așa apoi, la noi vei vedea numai cinci slujbași in o cancelarie, unde D-voastre aveți cîte 10 ori 12 inși.

Am fost silit să recunosc adevărul celor spuse.

Dar mai sunt și alte deosebiri între noi și ei. In America nu sunt slujbași de paradă, cu plată mare și cu lucru puțin. Cei mici nu au plăți prea mici, cei mari nu au plăți prea mari.

Insași plata dărilor e mai bine rînduită. Cel cu venite mici nu plătesc dare; cei cu venite mari plătesc Indoit și întreit!

Dacă un om are venit de 100 de dolari, plătește un dolar in dare, Cel ce are două sute de dolari venit, nu plătește doi dolari, ci patru, iar cel ce are patru sute venit, nu plătește nici patru, nici opt dolari, ci plătește 16 dolari dare de venit! Cel ce are venite de o mie, nu plătește de zece ori atîta dare ca cel cu 100 de dolari venit, adevă 10 dolari, ci plătește 70 dolari! Avînd de unde să plătească, după venit, nu numai că nu simte darea așa de greu ca cel sărac, dar ușurează totodată povara ce ar cădea in sarcina celor sărmani!

Aceasta este așa-numita »dare progresivă«, care ar trebui să se aducă și la noi!

De altă parte, Americanul muncește și altceva, afară de slujba lui.

De pildă economul, dacă a la-prăvit lucrul cîmpului, lasă grija casei in sarcina nevestei, copiilor, și peste iarnă 5—6 luni, muncește

in fabrică. La oraș, dacă bărbatul e in slujbă anul întreg, femeea conduce o prăvălie cu negoț, ori un atelier de cusătorie, ori lucrează acasă pe seama outărei fabrici, care îi plătește munca.

Astfel familia nu cheltuiește in lunile de iarnă agoni-seala de peste vară! Și cîștigă și femeea.

Americanului îi place să aibă casa lui frumoasă, curată, îi place liniștea in casă, îi place mobile frumoase, haine bune, curate, — dar nu-i place birtul, și nu-i plac procesele (pîrele), cari costă pierdere de bani și de timp.

Venind muncitorul american dela fabrică, se spală, se schimbă, apoi cînează. După cîină stă de povești cu ai casei, ori cu vecinii, apoi dacă se înserează, intră in casă și cetește, cu glas tare, iar ceilalți ascultă. La nouă ceasuri să calcă toți și dimineața se scoală din zori. Atunci rînduește pe lingă casă unele și altele, apoi mîncă și pleacă la muncă. Al lui, copilăși, să duc la școală. Nici un copil nu poate să rămînă dela școală. Chiar la țară, unde sunt depărtările mai mari, servitorul sau tatăl, sau frații mai mari, duc pe copii cu trăsura la școală și seara îi aduc tot așa.

Duminea familia întregă pleacă la biserică. Femeile nu rămîn acasă la gătitul bucatelor, ci, fiind bucatele pregătite de cu seara, de Sîmbătă, să duc și dînele la biserică, unde ascultă predica. Venind, mîncă mai ales mîncare rece și puțină, apoi familia întregă pleacă la cîmp la preumblare. Vara își duc mîncare in coșuri și își petrec pe marginea rîului, ori in pădure, la aier!

Birturile sunt închise Duminea pretutindenii — Americanii își petrec ziua la aer liber, cu familiile lor. Numai ai noștri, Europeanii, să adună pe la casele lor și beau toată ziua, in fum și aier stricat, cîntînd, strîgînd, certîndu-se și uitînd de biserică și de familie.

Astfel ai noștri își strică și sănătatea și banii, dar Americanii nu, și de aici urmează că ei sunt mai cu stare, mai sănătoși și privesc cu dispreț la străinii cari au mers la America, ducînd cu ei și năravul lor cel rău.

Simți o plăcere mare dacă petreci vara o duminecă in orașele Americii.

Pin parcuri să joacă mii și mii de copilăși, tîneretul, in grupe, să joaca de-a cotca; lumea privește cu drag întrecerile lor. Dincolo vezi luntrele pe lac, cu dame și bărbați, întrecîndu-se — in altă parte sunt scîlzile, unde cîntă muzicile. — Pe drumul de preumblare pentru trăsuri trec mereu automobile și trăsuri, cu dame, ori călăreți și bicicliști. — Nu auzi nici o ceartă, nu

vezi nici o nerîndulală, iar spre seară toți să duc liniștiți spre vetrele lor, ca hodînd, să înceapă altă zi de nou munca roditoare, care le aduce mulțumirea și le nobilitează sufletele!

Cînd te întorci din America și vezi ce să întimplă prin orașele din Europa in sfînta zi de Duminecă, bătăi, certe, larmă, — ape oamenii amețiți legîndu-se ori tăvăliți prin șanțuri, — te cuprinde greata și trebuie să recunoști, că in urma păcatelor noastre, viitorul nu va fi al Europeanilor, ci va străluci Americanilor, cari prețuind ziua Duminecii, să prețuiesc astfel inșiși!

Nici noi să nu înecăm cu lupta noastră, ci să stăruim mereu ca birturile să fie închise de Sîmbătă seara pînă Luni dimineața, — și noi să ne deprîndem cu muncă și cu viață mai cuminte rînduită!

V. B. Moldovan.

UNELE—ALTELE

Guvern nou.

Khuen-Héderváry, silit fiind a să retrage acum a doua-eară dela cîrma țării, Maiestatea Sa a numit de urmaș al seu pe Lukács László, fost mai nainte ministru de finanțe (peste averea țării).

Lukács și-a ales de ministri tot pe cei vechi, numai in locul seu la finanțe, numit pe Dr. Teleszky, fost secretar de stat in acel ministeri de multă vreme, iar de ministru pentru Croația, a chemat și a fost numit Geza Josipovich, — care a mai fost ministru croat.

Incolo: aceiași oameni cu aceleași propte (Tisza și soții), răzîmînd pe același partid alui »mîncă-partea«. Așadar nimic nou. Noi nici o nădejde n'avem ce lega de el.

Are noul guvern nădejde?

Guvernul Lukács să pare născut slab, aproape o stîrpitură. Nu e nădejde s'o duă nici el mult in fruntea țării. Căci vrea să umble și el cu oiaza cu care umblară in naintașii sei.

Indată ce a fost numit, Lukács s'a dus și a cercetat pe capii partidelor din împotrivire (opozitie), pe Justh și Kossuth, spunîndu-le că el zău vrea să aducă și legea aceea nouă de vot pe care o cer ei, kosutiștii. Să i voteze numai legea militară care e pe masa dietei de acuși un an și n'ajunge a mai fi trecută și primită și apoi el cel mult in toamnă vine cu legea cea nouă de vot, la a cărei temeii puno »votul universal« cerut de kosutiștii și de grosul locuitorilor țării.

»Ia să vedem cum vrea să fie aceea lege ce ni-o făgăduiești? — I-au zis conducătorii kosutiștii.

— Apoi iaca cum și iaca ce le-a răspuns Lukács. Și le-a desoperit planul său de lege, care e caricatură, o pesitură, e batjocuri mai urită și ca cea de anul.

Cînd i-au văzut in foale, kosutiștii i-au spus: Slabă nădejde. Așa ceva noi nu-ți putem făgădui zău nici o pace!

Și s'au despărțit. Și Lukács o să aibă dorita »pace« in dieb.

Ținuta partidului nostru.

Conducătorii politicii noastre mănăești, deputații și mai membri de frunte ai Comitetului național, au ținut Luni (22 Aprilie) ședință in Budapesta, și acolo hotărît și ținuta pe care partidul nostru să o aibă față de noul guvern.

A fost însărcinat clubul deputaților noștri, ca in cea dintîi ședință de dietă pe care o va conchiza noul guvern ei, deputații, prin rețutul dîni Dr. Mihali, să-și arate pîrerea asupra noilor cîrmuitor. Pîrerea aceasta e: Avînd in vedere oamenii și partidul pe care noul guvern să spriginește, — partidul național român îl primește cu încredere și sprijinul său nu poate da.

Nici n'are pentru ce. Căci, pe cum vom arăta mai jos, — noi »stegar« al rudei guvernamentale e mai nehotărît in a pași pe căi unei politici cinstite democratice (binevoitoare poporului, grosul locuitorilor țării) și decît inaintașii săi. Ba din unele planuri ale lui el reese curat o caricatură, e în zăconie mai strîmbă ca strîmba gură!

Societatea „Petru Maior“

a tinerilor universitari români de Pesta, a sărbătorit prin frumoase săbări jubileul său de 50 ani de viață. Lume multă și aleasă s'a dus la praznicul societății tinerimii.

S'au făcut frumoase daruri in folosul Societății și pentru un Internat pe sama tinerilor noștri universitari.

Rectorul universității a picurat picur amar in sărbări, numînd pe pădatul Siegescu de trimis al său ședința sărbătorească. Societatea ținut ședința, decât să deie in ea loc cinstite unui scîrbos renegat!

Vom aduce dare de samă mai larg despre însemnatele săbări.

Adunare de protestare contra episcopiei grcat. maghiare.

O seamă de fii fruntași ai bisericii greco-catolice române, adunați la Budapesta din privilegiul săbărilor societății »Petru Maior«, invitarea dîni Dr. St. C. Pop, s'au intrunit in un sfat, in care să înțeleagă ce ar fi de făcut in fața atacului vrăgmaș ce să dă bisericii gr. cat. române prin înființarea cozătele ei a unei biserici gr. cat. maghiare?

Au luat parte la sfat, printre alții dîni G. Pop de Băcești, Mihali, Dr. Luoaci, Dr. Manuia, I.

Extract de cheag

absolut curat și foarte tare, covăsește cu o lingură plină 100 litre do lapte 30 de minute se află in sticlele a 1 litru foarte estin la prăvălia românească

„SEVERINEANA“

societate comercială pe acții in Caransebeș—Karansebes.

Steer, Dr. Vălean, Dr. Mester, Dr. Fodor, și mulți alții, arătându-și cu drept cuvânt foarte îngrijiiți de viitorul bisericii gr. cat. rămâne, care va fi tulburată în pacea ei prin înbușala obraznică a „surorii” celei nouă...

Au hotărât drept aceea, ca acest atac ascuns și foarte blăstămat al politicii maghiare contra poporului român, — să nu-l lase a trece fără o luptă vrednică, bărbătească în acest scop s'au înțeles să conchete pe a treia zi de Rusale o mare adunare de credincioși gr. cat. români, atât mireni cât și preoți, care să protesteze cu toată bărbăția în contra noii episcopii, care nu să înființezează un scop cinstit creștinesc, ci ca un scop ascuns politic, din cele mai negre!

Adunarea să va conchete la Cluj sau la Alba-Iulia.

S'a ales un comitet pregătitor al adunării, de 10 membri, — și un alt comitet arangeator de 60 membri.

Să va vesti la vreme locul adunării, — care, avem cea mai bună nădejde, va tremi și va înălța multe inimi!

Fătul lui Lukács.

Lukács, noul ministru-președinte, e un om pocit, cu o gură și o față strimbă, respingătoare.

Dela un pocit ca el, putea să porceadă un făt frumos, spălat, curat, draguț? Aș! El poartă în brațe învălit în scutece, un plan de lege de alegeri, care e un făt cel puțin așa de monstru ca tatăl-său! Ba și mai pocit!

Iacă cu ce vrea să înșele acest om lumea: El zice koșutiștilor:

„Eu fac legea de alegeri, ca vot universal, dar nu peste toată țara în o formă și nici nu punându-o în lucrare de-odată, ci pe rând, la rate... Uite cum: În ținuturile locuite de Maghiari dau drept de vot universal. Așadar Ungurilor să li-se deie acest vot deplin. Dar încolo, în ținuturile celelalte, fiind pe acolo grosul popoarelor, nevrednice de încredere patriotică, acolo să leagă dreptul de vot iară de cenz (de o măsură de dare!) Și: din cercurile ungurești, cele înzestrate cu vot universal în 100 punem votare secretă și după comune, dar în celelalte nu. Peste 5 ani apoi, dacă vom vedea cum merge treaba așa, vom putea argi dreptul și de vot și de votare secretă, pe unde vom vedea că e bine s'o facem“...

Auzi mișeliei! E un plan din calea mai nemernice, care iară vrea să facă deosebire între cetățean și cetățean, să fie aceea lege unora mună, altora ciumă! Iacă și mai și, ca până acum!

Koșutiștii n'au primit acest plan, deși la părere o foarte „patriotic”, fiind Ungurilor drepturi deosebite, mai presus ca altor cetățeni.

Dar să nu credeți, dragi Români, că koșutiștii pentru aceea nu primesc planul lui Lukács, pentru văd că el ne face nouă nemaghiarilor o mare nedreptate, ci nu-l primesc fiindcă văd cât de isteț e alcătuit, ca cu ajutorul lui tot partidul tiszaișt să se poată ținea la putere și altul să nu ajungă acolo în veci! Căci prin noua lege Lukács vrea să țină în clește cercurile de printre nemaghiari, din care își scot apoi tot deputați de ailor, guvernamentali, — iar prin cercurile ungurești lărgeste dreptul, că prin acelea și așa ies, și după legea de azi, tot koșutiști!

Starea de azi ar rămânea: koșutiștii ar stăpîni și mai departe cercurile ce le au, doar' că primind și mai multe voturi din ele, iar ei, muncăparte, ar domni peste țară prin deputații ce și-i zmulge din cercurile nemaghiare, cele ținute în friu prin o lege anume în alt fel șrofolită, decît pentru ținuturile ungurești.

Koșutiștii înțeleg asta, că lărgirea de drepturi făgăduită ungurilor, e praf aruncat în ochii lor, și o apucătură prin care contrarii lor să se țină la putere!

Și ca să poată fi vorba de o răsturnare a stărilor de azi, — ei cer vot de-opotrivă peste toată țara! Că de unde nu, țara va geme vecinic sub jugul politiceii de azi.

Războiul.

Bombardarea Dardanelelor.

Italienii nemulțumiți de faptul că pe cimpul deschis în Tripolitania, nu pot răpune odată pe Turci și să-i silească prin asta a încheia pace, — să foloiesc de faptul că Turcii-s slabi pe mare, și încep acum a le ataca țara aci la ei acasă.

În acest scop săptămîna trecută flota (armata de corăbii) italiană, a venit aproape de Constantinopol și a atacat strimtoarea Dardanelelor, care e cheia puterii Constantinopolului. Dar numai cîteva ciasuri tunurile lor au aruncat bombe asupra întăriturilor, — apoi s'au retras, spunînd că nici n'au voit atac în toată forma ci numai ca o amenințare pentru Turcia, că de să mai împotrivește mult, apoi iaca vine și-i bate coastele și orașele aci în

Europa și-i va face pagube neînchipuit de mari!

Bombardarea Dardanelelor a făcut pe Turci să oprească trecerea a ori-ce fel de corăbii prin această strimtoare! Iar prin asta a lovit în negoțul multor state, mai ales în al Rusiei și României, a căror corăbii n'ar mai putea ieși din Marea Neagră, mergînd spre Răsărit, unde au de dus mărfuri.

S'au făcut intreveniri, ca Italia să deie pace Dardanelelor și Turcia să le deschidă, — ca nu, altfel, să sufere negoțul alor zeci de state ce au cale pe acolo cu corabiile lor de mărfuri. Și Turcia le-a deschis de nou și Italia a făgăduit a le lăsa în pace, — dar nu e nădejde că se va ținea de cuvînt, căci neputînd răpune repede pe Turci în Tripolis, vrea să le deie lovituri grele aci acasă, doar prin asta îi înduplecă.

Din pricina asta, azi toate statele sunt, cum am zice, cu mîna pe pușcă, gata la întimplări neașteptate.

Iar cine suferă mai greu suntem noi, oamenii săraci: nu mai ajungem la bani! Parcă a săcat sămînța banului!

Dar ce are asta cu războiul dintre Italieni și Turci? Iaca ce: Băncile mai ale statelor mari, își țin banii grămadă, ca de cumva țara vine în val de războiu, să aibă de unde să imprumute statul! Că fără bani nici războiu nu poți face!

Ținînd băncile mari banii la sine, cele mai mici nu au de unde căpăta, ci-s silite încă a trimite și ele la cele mari bani și bani, cu ce li-s datoare. Și așa banii azi merg tot din jos în sus, dela sărac la bogat, dela băncile mici spre cele mari, — și sărăcimea, lipsită de imprumuturi, cînd cere, nu mai are de unde căpăta, decît ca de sămînță!

Iaca pricina scumpirii banilor: teama și primejdia de războiu!

Cum s'ar face pace și stările s'ar descorda, — îndată ar porni iar lesnirea și curgerea de bani. Dar de-o urma o încurcătură și mai mare de războiu, trăgîndu-se și alte țări în valul de foc, — apoi vom duce-o rău și va fi o scumpete de mama focului!

Nenorocitul „Titanic”.

Amănuntele despre uriașa nenorocire a corăbiei „Titanic”, sunt, precum să putea prevedea, înfiorătoare. Iacă unele:

— Căpitanul corăbiei, văzînd că ce a făcut prin aceea că a minat

prea tare, mult mai tare decum era iertat, — s'a dus în archiva corăbiei și acolo a seos un revolver să se impuște. A fost însă împedecat în asta de alți ofițeri din jurul său. Atunci s'a dus sus pe puntea lui de comandant și acolo luînd alt revolver și-a tras un glonț în gură!

— Cînd „Carpathia” să apropria de țării americani cu cei mîntuiți de pe „Titanic”, a telegrafat să e aștepte cu 200 sicrie (coplrașe), căoi din călătorii mîntuiți, vre-o 200 au murit până să ajungă cu ei la țară, erau vre-o doi cu amîndouă picioarele înghețate, cum staseră pe cîte un sloi de ghiață după scufundarea corăbiei, până ce i-au pescuit cei de pe Carpathia. Mai mor și din aceștia mulți.

— „Carpathia” cînd a ajuns la țară, a dat în samă 15 nebuni. Erau din nenorocirii călători de pe „Titanic”, cari de spaimă ce au îndurat'o stînd o noapte în luntrițe, în întunerec, în mijlocul mării, în ger și cu primejdia de a fi în ori-ce clipă răsturnați și ei de vre-un sloi, apoi speriați de mișcările luntrii crezînd că ba acum ba acum cad și ei în apă, alții de durere că ei au scăpat dar soțul ori nevasta a rămas pe corabia care i-a tras cu sine în adîncuri, — și-au perdut mințile sărmanii! Era o jale rupătoare de inimă cînd i-au dat jos de pe Carpathia, ducîndu-i la casa de nebuni.

— Inginerul care a făcut planul corăbiei „Titanic”, a fost și el pe corabie și s'a dus cu ea la fundul mării.

— Corăbii trimise anume la locul nenorocirii au aflat peste cîteva zile, plutînd pe fața mării risipite colo și colo, vre-o 60 de trupuri de morți, pe care i-a aruncat apa în sus. Care s'au putut cunoaște, i-au pus în sicrie și i-au dus să-i dea familiilor să-i îngroape cu cînst. Dar multe trupuri nu să mai cunoșteau, le lipseau eri mîinile ori capul ori obrazul, — cum să vede că le ciupise animale de mare. Pe aceea le-au aruncat napoi în mare — să fie hrană peștilor, să nu mai năcăjească pe ai lor și prin vederea lor fioroasă.

— Cei mîntuiți povestese grezăvenii. Ci-că în jurul luntrilor de scăpare s'au dat lupte sălbătice. Voiau să sară în ele mai mulți decîtși încap. Pe aceia cei din luntre îi împingeau napoi de cădeau în mare. Un biet matroz fiind bun înotător, a inotat spre o luntre. Aceea fiind plină, cei din ea l'au lovit cu o scîndură în cap, ca să nu mai vină și el! A mers amețit plină la a doua, aci tot așa a pățit, l'au lovit în cap ca pe cine ca să scape de el. — Abia pe a treia a găsit loc și a fost lăsat să uroce. Dar s'a bolnăvit greu și e pe moarte în spital.

Așa lucruri să întimplă în jurul unei corăbii ce să scufundă.

Vlaicu, la Cernăuți.

Mare luare aminte pentru zburătorul român. — Guvernatorul Bucovinei de vorbă cu Vlaicu. — Moștenitorul de tron voește să-l vadă zburînd.

Am spus în „Libertatea” că compatriotul nostru de care suntem mîndri că e din un ținut cu noi, dl inginer Aurel Vlaicu, a fost poțit să meargă în Bucovina să facă acolo un zbor mare în fața lumii ce să va aduna.

Din săptămîna trecută dl Vlaicu să ață la Cernăuți cu mașina sa. Și pentru ca să pregătească pe frantașii orașului asupra zborului și să le arate cam cu ce om au de lucru, — Jeia trecută a făcut un zbor de probă înaintea unui cerc restrîns de privitori. Deși s'a tăiuit lucrul, și au fost obiemați numai căpeteniile orașului și a stărilor, — totuși s'a zvonit, și cînd a fost la oiașul pus, să adunase lume multă să vadă dară ciudata probă. Iaca ce scriu foile despre acest zbor pregătitor a zborului celui mare:

„Jeia trecută inginerul Vlaicu a făcut un zbor de încercare.

Pe cîmpul unde avea să se înalțe cu frumosul și ușorul său aparat (mașină), erau adunate toate personalitățile din Cernăuți, în frunte cu graful de Meran, guvernatorul Bucovinei.

Cîmpul era plin de lume număroasă, iar stradele învecinate erau și ele pline de curioșii, cari voiau să vadă încă azi și ei pe Vlaicu zburînd!

După-ce a scos mașina din garaj și a pus-o la punct, Vlaicu și-a luat locul în mașină, motorul a fost pus în mișcare prin învîrtirea heliceilor și, liniștit și sigur, zburătorul s'a înălțat cu mașina sa până la 500 metri de sus.

Plăcerea privitorilor a fost de nedescris! Toți cei de față aplaudau stăpîniți de admirație. Sborul lui Vlaicu a fost urmărit de aproape.

Intre cei de față erau mulți cari mai văzuse și pe alți zburători. Aceia spuneau însă, că până atunci nu văzuse un zbor mai frumos și mai sigur ca al lui Vlaicu.

Lînd calea spre oraș, Vlaicu a sberat pe de-asupra stradei principale, apoi trecînd pe de-asupra spitalului de copii, s'a înapoiat la locul de unde plecaseră și s'a pogorît în pace, fără nici o neplăcere!

Indată a fost înconjurat de publicul ales care era de față și care la felicitat din toată inimă!

Printre cei de față erau și mulți oameni tehnici (pricepători la mașini) cari au cerut număroase lămuriri zburătorului român și pe cari le-au primit cu prisosință dela dl Vlaicu.

În cele din urmă graful de Meran, guvernatorul Bucovinei, a luat pe Vlaicu la o parte și a stat

cu el de vorbă o jumătate de oră.

Guvernatorul era înecat că vede un tînăr zburător român atât de îndrăzneț și care în acelaș timp e și iscoditorul mașinei cu care zboară.

Să fac pregătiri pentru zborul mare, la care va veni lume foarte multă!

Arhiducele moștenitor de tron, viitorul nostru împărat și Rege Francisc Ferdinand, a telegrafat guvernatorului Bucovinei, că dorește să fie și Alteța Sa de față la ael zber și să-l vadă!

De-i va ajuta Dumnezeu să aibă timp frumos, — iubitul nostru dl Aurel Vlaicu, ne va face prin acel zbor al său mare cinste și bun nume în cerouri înalte de lume streină.

Că străinii știu prețui talentul, istețimea, mintea ageră ce o află printre noi, — par'că mai bine ca noi înșine!

Să văd foloasele.

— Din viața unei biblioteci —

Balșa, Martie, 1912.

Dle Redactor! Comuna noastră bisericească Balșa (pe Valea-Gsoagiului de jos) a avut în anul trecut norocul de a primi un frumos dar cultural, prin bunăvoința familiei regretatului nostru preot Nicolae Dămian. I-s'a predat o fundațiune de 1000 cor. cu scopul ca din o parte a intereselor să se ajutore copii la meserii și negoț, iar din altă parte, să se înființeze și crească o bibliotecă parohială. Și începutul bibliotecii s'a făcut prin trimiterea alor peste 100 cărțicele potrivite pentru popor.

Prin aceasta s'a pus un bine chibzuit temelie pentru a duce o luptă bună a luminei contra întunerecalui în comuna noastră. Cei ieșiți din școală nu mai suntem azi siliți să ne perdem mînunchiul de cunoștințe obținute în timpul scurt oft am umblat la școală. Nici mai suntem siliți să ne petrecem timpul liber în lincezeală ori petreceri stricăcioase.

Azi fiecare om, tînăr ori bătrîn care știe ceti, își duce la căsuța lui oște o carte din biblioteca noastră, și cetește cum de pe fețele aceleia un povestea iscuits ori un sfătuitor cuminte, ne varsă învătătură ori petrecere plăcută.

Azi în comuna noastră nu să mai iau cei ce au fost la școală după cei ce nu au fost, — ci cei cari nu au fost, să uită la cei cari le știu spune atitea lucruri minunate de prin cărți, — și să simt umiliți că ei nu știu ceti! Până acum nici părinții copiilor umblători la școală, nu prea știu ce e școală, căci copiii le ceteau cel mult cite-o istorioară mică din cartea lor de școală, istorioară cunoscută de toți, — dar azi părinții ou copii mai mărișori, sînt mîndri de ei, cînd aceia le duc și le ceteșo din cărțile din bibliotecă, cite toate, pe care nu le știu până acum!

Un pretin țaran îmi spunea într-o zi: „Cînd am cetit istoria lui Alexandru Macedon, am rămas uimit de mirare, oltu-i de mare lumea asta și ce s'or mai întîmplat și să întîmplă în ea. Iar cînd am cetit pătaniile lui Robinzon, m'am cutremurat de grozavele primejdii de pe mare, pe care noi cei ce umblăm tot pe aste dealuri ripoase, nici închipul nu ni-o putem. Și am avut un cîas de haz sănătos cînd am cetit povestea celui pupăza cu caprele rloase, care azi e cunoscut de tot satul nostru. Iar cînd am cetit „Basmale Românilor” cele minunate scrise de sfătesul povestea Ispirescu, și cele din „Bălăier și Tămăiță”, mi-se umplea sara casa de vecini să le asculte! Apoi din „Grădina de legumi”, facerea testamentelor și „Vulcanism”, am învățat lucruri cuminti mai mult ca din toată școala!”

Așa vorbeșo azi feciorii dela noi despre cele cu ce să aleg din estitul cărților ce le stau la îndemînă și li atrag tot mai tare și pe tot mai mulți.

Dovadă a dragostii de cetit sunt apoi mai ales volumele de „Foi Interesante”, care abia să mai țim, deși nu e nici un an decînd s'au dat felesinței. Sunt cîtiva cari au cetit aproape toate cele cam 150 cărțicele ale bibliotecii. Iar din creșterii adunați (cite 1 creștar de carte) s'au mai cumpărat vre-o 5 cărți noue.

A fest un gînd fericit acesta de a așeza și în satul nostru o bibliotecă, ca izvor la care să se adape sufletele Românilor noștri doritori de învățatură.

Dar și partea cealaltă, scopul al deilea al fundațiunii „Nicolae și Ana Damian”, să ajunge. La stăruințele bune ale dlui preot N. Todea, au pornit pîn'acum 2 copii la meserie în Orăștie (la cojocărit). Iar printre copiii ce acum umblă la școală, să află mai mulți cari abia așteaptă să iasă dela școală ca să îmbrățișeze unii meserii, iar doi inși zic că să duc la negoț.

De-o merge cu lumina oamănilor noștri numai cum acum s'au pornit, — apoi în un viitor propiat — ne desmorțim!

La sfintele Paști ce trecură, vorbeam de lucruri de acestea cu țărani buni și vedeam schimbarea spre bine în simțul și în judecata lor, și îmi părea să sufletul fietațului preot ar fi venit între noi și ne-ar fi zis: „Voi ce stați, de-atîta vreme în întunec și în neștiință și fără mîngîiere, din lunga voastră ingenuchiare sculașii, căci și Christos a înviat.”

Și în măsura în care tot mai mulți ceteșo cărțile bibliotecii fundațiunii numite și primese povăța ei, — tot mai mult și tot mai viu pare că aud acest glas la înălțare chemători! Pentru ce și și suntem recunoscători.

În numele tuturor cetitorilor

Unul.

Correspondență.

Onorată Redacțiune!

„Reuniunea meseriașilor români” din Cincul-mare a aranjat a 3-zi de Paști o petrecere, prîndu-se piesele „Tinerete-nebunețe” și „Florin și Florica”, Diletanții și-au jucat rolurile avute peste așteptările noastre. Cu deosebire a fest bine: Dl și Dna Pascu, Dșoara Marioara Mîndoc, D: Gherghel, L. Vereș, N. Gergel, V. Bastia, N. Verdea și Dna A. Lascu. Nu mai puține aplauze a sccerat și Dșoara Marioara Ioaneș declamînd „Hristos a 'nviat” de A. Vlahuță.

Reușita petrecirii au încununat-o jocurile naționale „Călușorul” și „Bătuta”, juate de 11 tineri meseriași în frunte cu vataful N. Lascu.

Cu toată îndărătnicia unor Cincani, cari pare că privesc cu ochi răi înaintarea meseriașilor și nu au venit la petrecere decît numai puțini, — petrecerea a reușit, avînd mai ales norec cu publicul din jur — și așa s'a putut încasa suma de cor. 152.80, din care subtrăgîndu-se speșele de 117.94, a rămas un profit curat de cor. 38.84 care s'a depus la banca „Armonia”.

Și aci trebuie să stăruim prin cîteva cuvinte asupra acestei arătări de lucru nefiresc.

Pe multe locuri meseriașii sunt priviți de popor ca o clasă (treaptă) de oameni streini de-or de popor, și par'că mai curînd sunt gata a trîi cu ei în încordare, decît în frăție, și acest simțămînt greșit iese la iveală la privilegiuri de acestea, la petreceri ori intruniri ori mișcări de-ale meseriașilor peste tot.

Nu e drept acest gînd și acest simț, iubitorilor frați din popor.

Meseriile sunt luntre de mîntuire pentru multe familii sărace țărănești, și sînt apoi corăbii plutitoare pe marea luptelor economice a popoarelor, cu care să pot aduce la casa neamului averi, pe cari nu li-ar fi putut aduna dacă stăteau toți fiii lui numai la plug și în țarină!

Azi o familie plugărească, care își împarte cuminte lucrurile, și să îngrijeșo bine de viitorul fiilor săi, dă negreșit pe vre-unul ori și doi din ei, la meserii numai o parte din ei li lasă la moșie. Sunt dar meserieșii frații plugărilor și sînt o mîână a aceluiaș popor, întînsă după alt fel de lucru, decît cel plugăreșo.

De ce dar plugari noștri nu încongînă cu toată dragostea și frăția pe meseriașii noștri, aci și pretațindena, — că doar toți un sfîng și o inimă sînt? Și dacă unii și alții sînt drept judecători meseriași va prețul pe țărani, țărani de cari nici ei nu pot și față de cari n'au a să simți streini, și țărani asemenea, — ci unii pe al-

să se îmbrățișeze, unii pe alții să se caute, petrecerile să și-le cerceze și în toate formele unii pe alții să se îmbărbăteze!

Așa să fie în viitor.

Un oincan.

Din jurul Dobrei.

— În Lunea Paștilor, seara pe 8 ciasuri un foc puternic a mînat în citava minute întreg avutul a 78 familii rămănești din comuna Panc. Au rămas în cîmp flămînzind și zgriburînd de frig cîte 5—6 copilaș a cîte unei familii.

Sărăcia și năcazul, ce a dat peste boții oameni sunt cumpilate mai ales că aceea comună și de altcum e înglodată în daterii.

— Mai nou: atît în Dobra cît și în vecinătatea acesteia, în comuna Lăpușnic, rămășițele ungurești prizărite pe aici au înființat cîte o însoțire de credit »Szövetkezet«, nu fiindcă s'ar fi simțit lipsa lor căci har Dlui nici un ținut nu e atît de bogat în bănci, ca tocmai ținutul Dobrei, — ci pentru a întări straturile prizărite ale celor cu pinteni. Durere a mai mulți Români slabi, s'au aflat și s'au făcut membri, căci altcum însoțirile nu aveau membri de ajuns. Va să zică toperul, care vrea să dărîme coșul nostru, și-a aflat coșe.

În Lăpușnic razimul însoțirii e Bșăr Sănder și cu ceata slujilor sale. Dat fiindcă mulți de ai noștri fac prietinie cu acest vlăstar arpadian și întrebăm: spriginesc ei răzărțele ascunse a le lui Bșăr? Dacă nu, de ce nu întrerup legăturile cu acest șiret dușman al neamului nostru?

— În zilele de 10 și 11 April niște țărani români din părțile Lipovei au fost în fel și chip năcăjiți și păgubliți din partea primăriei din Dobra. Anume acei țărani aduceau o turmă de oi dela un tîrg din Ardeal. Și în trecere au poposit nițel în Dobra. Dar acest popos ci-că ar fi contrar cu nu știu care paragrafi din lege. Deci s'au gîndit notariul-morar, ori morariul-notar Dreschmil Domokos, că asprimea legii trebuie folosită pentru a ruina pe bieții oleri români, cari trei zile de-arîndul fură siliți să alerge dela Ana la Calaf, până ce li-se prăpădise o bună parte din oi, iar pe urmă fuseră siliți să le ducă mai departe — cu trenul!

Îndemnăm pe această cale pe oamenii păguți, să ceară sfatul unui avocat român de inimă, spre a să afla întru cît a fost în drept cavalerial patriotismului să-și bată joc de ei?

Apoi mai adresăm un cuvînt către corporațiunea grănițarească din Dobra, să bage de seamă, să nu îmbucătorească viperele străine, cari pîndesc ori-ce clipă pentru a face păgubă bietului Român. Căci de cînd corporațiunea rămănească a întins bucatura la gura jupînului notar, acestuia i-au crescut reu — clucurii.

Îngrijat.

NOUTĂȚI

Lucru necurat.

Foia, Déva és Vidéke din Deva, scrie în numărul seu mai nou niște lucruri interesante în jurul vaștărilor Ciangăi din orașul lor. Spune anume, că un oarecare patriot de-vean, a trimis unei foi din Pesta o scrisoare, prin care vorbind despre Ciangăi și aducerea și așezarea lor aci, a atîns pe alți doi patrioți, punîndu-i în o ciudată lumină în ochii lumii. Cei doi patrioți atrași, Barsay Andor și Szabo Imre, au făcut proces foii pentru scrisoarea aceea, — și la pornirea acestui proces, trimițătorul scrisorii dă de știre, Déva és V, că lui nu-i pasă de proces, căci în firul per tractării, el să va folosi de cel mai larg drept de dovă a celor scrise, și atunci vor eși la lumină lucruri senzaționale (uimitoare) în jurul aducerii și așezării Ciangăilor la Deva.

Înțelegeți, mă rog, de ce e vorba. Patrioți din Deva au pornit mișcarea de a aduce aci și în alte puncte ale comitatului acestuia al Hunedoarei, Ciangăi din Bucovina, pe cheltaiala țării. Și acum o să iasă la iveală, că patriotica lor faptă a fost pentru unii patrioți privilegii de rar folos personal, în loc să fi bucurat ei ce s'or fi bucurat Ciangăi de adusul lor din sărăcia în care înotase în Bucovina, la sărăcia cu cînceri dela Deva, dar mai tare să vede că sau bucurat pe urma lor alții din patrioții de acasă, care le-au umblat lor în rînd. O să iasă la iveală, după făgăduința scriitorului din vorbă, că și-au umblat moi mult șieși în rînd drăguții de ei...

Chiar de să va cocoleși lucrul și nu să va ajunge la pertractare și vînturarea lucrurilor, — noue nu-i destul și oit s'a spus pînă acum cu jumătate de gură, pentru să vedem, că și mișcări de acestea, date în vileag ca făcute în folosul, națiunii a ungarimii a patriotismului maghiar — nu să fac nite, la noi în Ungaria, decît curat din geșeft, adeseori puțin curat geșeft...

Vărsat mult în Arad. De cîteva zile în Arad a izbucnit boala lipicioasă a vărsatului. S'a simțit întâi în spitalul orașenesc și al comitatului. Până Duminecă s'au descoperit 11 bolnavi de vărsat. Din pricina acestui morș care e foarte lipicios, s'au închis toate școlile în oraș și medicii năluat cele mai întinse măsuri de luptă pentru a împedea lăptrea morbului.

Foc mare în Sibot. Mercuri în 24 April dimineța, în comuna Sibot (ținutul Orăștiei) a izbucnit foc în șua unui țaran. Focul, ajutat și de un vînt întimplător, și nimerind între edificii din cari multe erau coperite cu paie, — a prins repede puteroși și până la amiază a încins și prăfăcut în cenușă 13 case și 3 șuri.

E o spaimă și o jale mare în sat. Mai ales că mai nici unul nu era asigurat contra pagubei în foc.

Și dacă în astfel de zile de năcaz ar fi iertat să mai și cerți cu o vorbă pe cei loviți de norocul lor slab, — apoi pe nenorocii noștri frați din Sibot, am avea cuvinte a-i certa.

Tocmai acum e în organizare agentura dela Orăștie a băncii românești de asigurare dela Sibiu. Un domn român din Orăștie, încredințat cu conducerea lucrărilor, a ieșit înainte cu vre-o 10 zile și în Sibot, și a stat mult de oameni să-și asigure avutul contra focului. Și în două zile de stat acolo, n-a putut face pe trei inși să se asigure! Atît sunt oamenii noștri de lăsațori, de nepăsațori, de greu de mișcat. Iar cînd dă năcazul peste ei, să plîng de — „nenoroc“ și că „așa a vrut Dzeu“... Ba nu-i nenoroc, nici voia lui Dzeu, oit tîndălia și nepricepersa noastră!

Învățați, Români, din pățaniile triste a altora, — și ce a-ți întrelăsat pîn'aci, nu lăsați așa macar în viitor. Că ne umple groaza cînd auzim de foc în sat românesc. Că de feunde vine știrea jalnică: Asigurați n'au fost mai nimenea!.. Ci atunci, în ciasul nenorocului, să iau apoi eu colecte, cu cereri de ajutor către inimile bune, — care dau ele de dat, dar atîta cît trebuie, și oit dădeau băncile de asigurare dacă erau făcute asigurările, atîta nu poți scoate nici odată din cereri de milă.

Inimile îndurate trimiță ajutor și nenorociiților noștri păgubiți prin foc din Sibot.

Iar despre America... Dl Vasile E. Moldovan, ziaristul cu ochi bun văzător și cu peana lsteață, — iar ne-a trimis o scrisoare despre viața din Țara-Dolarilor, în care găsești atîtea dovezi despre hărnicia și istețimea americană, încît rîmîl mirat că la noi ce firzîl în gîndire și în toate sînt oamenii față de acela, și ce greu prindem macar pîlda lor în părțile ei bune! Pentru înșămîntatea ei, publicăm iar de loc de frunte interesanta scrisoare.

Gimnazii pentru fete. Cum să schimbă, Doamne, fața lumii, încît abia o mai cunoști de azi până mâine!

Abia-i o jumătate bună de veac decînd s'a deschis drum mai larg învățăturii prin școli pentru tinerime. Atunci feciorii au fost chemați la școală. Și ca să meargă la școală, a trebuit să faci lege, care să-i pedepsească de n'or merge. Fetele iac'asa la școala poporală și la școlile de fete, mai mici. Gimnaziile, ca ale lor 8 clase, și Universitatea, o, de aceea nici nu visau fetele.

Dar de cîțiva ani, de zece-cincisprezece ani, s'au avîntat și fetele a învăța cartea multă pe care o învață feciorii, începură și ele a face examene de pe gimnazii, și apoi a să duce la universitate și a-și cere loc în viață alături cu feciorii.

Și am ajuns că azi avem în Budapesta două gimnazii de fete, și la acelea își cer loc tot

mai multe fete, încît nu le mai pot cuprinde pe toate, — și acum vînt statul și dă de știre, că mai deschide *trei gimnazii de fete*: în Cluj, Pojon și Sighetin! E verbă că în toamnă să se deschidă toate 3. Vor fi permise în ele numai fete. Până azi în țară la noi sunt numai profesoare și medici femei. Ca mîro vora avea și noi, ca în America, avocați, ingineri și chiar preceți femei!

Ce repeda prefacere, Doamne, a teate în jurul nostru!

Total înaintează în fugă mare, în goana mașinilor, — cel ce stă pe loc ori înaintează în pasul bontului ori a melcului, oameni și popoare, — vor fi întrecuți, striviți, îngropați de cei înainte răzbitori!

Advocat nou în Oradea. Cu stimă vă fac cunoscut, că am deschis cancelarie advocațională în Oradea-mare (Nagyvárad) Tisza Kálmán-tér Nr. 3. (casa Tisza). Oradea-mare, Aprilie 1912. Cu stimă Dr. Teodor Prodanovici, avocat.

Petreceri.

— Tinerimea română din Mediaș invită la Producțiunea teatrală-corală ce aranjază sub conducerea dlui Inv. Ștefan T. Secoșă, Duminecă la 22 Aprilie v. (5 Main n.) 1912, în sala cea mare a hotelului „Strugar“ (Tranbe) din Mediaș.

Venitul curat este destinat în părți egale pentru biblioteca școlii gr. cat. și pentru înființarea „Reuniune de lectură“ a Românilor din Mediaș.

Papa bolnav. Sf Sa Papa dela Roma, Pius X, ajuns la adînci bătrînețe, e slab și bolnăvices. Dar avînd voință tare, nu vrea să se lase răului, ci primește vizitatori și să ține sus. N'are însă încredere în medici și, ca să vadă ce spune lumea despre starea sa, cetește cu sîrguință gazetele, care adesea îi spun mai drept lucrul decît doctorii sei.

În privința asta face ca și înaintașul seu Papa Leo, care cetea anume foile liberale despre care știa că nu-i sunt pretine, și în aceea căuta să vadă ce să spune despre starea sa. Acest lucru a făcut pe medicii sei să roage pe ziarul „Tribuna“ din Roma, pe care îl cetea Papa Leo, să scoată două feiuri de foi, un rînd pentru Popa, cu știrile înfrumusețate și alt rînd, cel adevărat, pentru lumea mare. Care nu le fu înse mirarea medicilor, cînd, într'o zi aflară pe masa bolnavului „Tribuna“ cea adevărată lângă cea făurită pentru el anume! Cu mintea sa ageră sfîntul părinte ghicise că aci să face ceva pentru a-l amăgi pe el. Și trimisese să-i aducă un număr de foaie dela un vizzător de prin oraș...

Sfîntia Sa Papa de acum o în deoseb întristat că nu va putea la sfîntirea noului turn vestit din Veneția, zis „Campanile“, zidit în

locul celui prăbușit mai anii trecuți, — turn fără pereche în lume. Și tare ar dori să-l vadă, căci Venetia e orașul unde a fost atîta timp Metropolit și de unde a fost adus la Roma ca Pontifex. Ci-oă dorește să audă macar prin telefon clopotele „Campanilei” în ziua sfințirii noului și mărețului turn, — dar raedicii să tem că auzirea lor l'ar mișca și l'ar zgudul așa de tare, însoțit, cum li e inima tare slabă, — i-s'ar putea întimpla rău de tot, — și nu să învoesc a-i face legătura telefonică cu turnul din vorbă.

Dr. Wallenstein, medic orășenesc al Berlinului, scrie: „Cu apa amară Francisc Iosif, prin efectul ei sigur de minat, care cu nici un alt leac nu să poate ajunge așa iute, — sunt foarte mulțumit.” (208) 2-30

Reun. învățătorilor gr. cat. din ținutul Hațegului invită la petrecerea declamatorieă-teatrală ce se va arangea cu ocazia adunării sale generale în 6 Maiu n. 1912. (St. George) în sala hotelului Prokopp din Vulcan. Venitul curat este în favorul Reuniunii.

Corabie călare pe-un munte de gheață. Din orașul Halifax, din nouă Scoție, a venit săptămîna trecută știre despre o nouă primejdie pe mare: Corabia „Earl of Grey” cerea prin telegrafie fără sîrmă, ajutor, căci scria că în largul mării s'a întîlnit cu un munte de gheață ce avea trupul lat sub apă până departe și venind în față în corabia s'a vîrît pe sub ea și o ține împedecată și o zgudue și e teamă că o strică. Și pe corabie să aflau mai multe sute de călători. Alergîndu-i alte vapoare în ajutor, au putut-o libera și i-au dat puține a-și urma drumul.

CUMPĂRAȚI

„Eroii Noștri”

cărticele ce cuprind prea frumoasa poveste a neamului nostru românesc, din cele mai vechi vremuri până în ziua de azi. Le scoate de sub tipar redacția foilor noastre naționale dela Orăștie, întocmindu-le anume pentru *celitorii din popor*. Despre fiecare faptă mare din istorie să scrie povestea întimplării ei, apoi să dau chipurile eroilor ce vin înainte și poeziile ce s'au scris despre ei ori bravura lor.

Sunt pagini alese din istoria neamului românesc. Tot ce e frumos în această istorie, să va cuprindă în aceste cărticele.

Pîn'acum a ieșit cărticica I, cuprinzînd istoria cea mai veche a pămîntului locuit azi de poporul românesc, arătînd de ce fel de popoare a fost el locuit naintea Romanilor și chiar naintea Dacilor, apoi istoria războaielor dintre Daci și Romani, înfrîngerea Dacilor și cărbările de bacurie a Romanilor, că i-au biruit!

Sunt în broșură 12 chipuri ale eroilor și întimplărilor acelor zile mari, — și 3 poezii cari cîntă prea frumoasă măreția lor!

Prețul broșurei 30 fil. și 4 fil. de poștă.

O puteți cere la administrația foii „Libertatea” ori la „Librăria Națională” S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros). Prețul a să trimită înainte.

— Sub tipar să află broșura a

It-a din șirul acesta de cărticele istorice, și va fi și ea gata în câteva săptămîni. Apoi a 3-a, a 4-a, până vor aduce toată frumoasa poveste a neamului!

— Cumpărați și dați în minile celitorilor din popor aceste cărticele lefline și frumoase, și veți înălța sufletul în ell

POȘTA REDACȚIEI.

Ds. Vas. Nistor în V. Legea ce o cere, nu știm să se alle romnește. Că nu-l o lege, ci-s mai multe ce să țin de olaltă. Un avocat bun și-ar ști spune care-s și unde le poți căpăta. Carta de stupărit așli le, Librăria Națională de aici, caută-i prețul în Catalogul ce ți-am trimis și trimite bani pentru ea. Și sigil îți comandă Librăria. Scrie limpede ce vrei: sigil care să dea subscrisura numelui dtale întocmai, ori cu litere tipărite, — și librăria ți-l comandă.

Nro 514—1911

a. f. c. sc. d.

Publicare

pentru

esarendare de domeniu și moară.

În cancelaria subscrisiei comisiunii administratoare în Naszód la 10 Iulie 1912 după amezai la 4 oare, se va ținea licitațiune cu oferte scrise și închise, pentru esarendarea pe 12 ani (1913—1925) a următoarelor reslătăți din Csicsokeresztur (comitatul Solnok-Doboka) proprietatea fondului central de știpe die din districtul Năsăudului și anume:

1. Realitățile cuprinse în cartea funduară a comunei Csicsokeresztur Nr. 124 A. x. nr. ordinar 1—3, 6—14, 17—19, 21—51 și anume:

a) loc de casa intravilan, curte și grădina de 9 jugere 1547 orgi pătrate,

b) pămînt arător de 140 jugere 875 orgi pătrate cu samănătură de toamnă de 100 mierțe mari de grîu din anul 1912.

c) loc de cosit de 55 jugere 971 orgi pătrate.

d) locul de vie de 4 jugere a cărei cultivare s'a sistat.

e) pășune de 187 jugere 1383 orgi pătrate.

f) pămînt nefructiver de 35 jugere 1523 orgi pătrate: case de locuit cu edificii enomice.

g) 15 curialști cuprinși în cărticele funduară din Csicsokeresztur Nr. 2, 14, 19, 39, 55, 66, 67, 68, 75, 85, 106, 129, 137, 138 și 139 dintre cari 14 sunt datorii a presta, cu alimentațiunea proprie, pe an fiecare cîte 90 de zile cu trăsura; tot asemenea 10 locuitori din Csicsokeresztur, cari stau cu fondul în legatură de contract și prestează 5 cîte 90 de zile de lucru cu palma alții mai puțin și îndeplinesc alte lucrări.

h) dreptul de vînat și pescuit. Prețul de strigare ca arîndă anuală e statorit cu 10.000 coroane.

2. Moara de fărină cu 5 petri dimpreună cu realitățile ținătoare de dînsa luate în cartea funduară pro 124 sub Nrul top. 185, 186, 187 și 188.

Prețul de strigare ca arendă anuală e statorit cu 2000 coroane.

La ofertele scripturistice închise sunt de a se alătura ca vadiu în bani gata 10%, dela prețul de strigare.

Oferentul are se declare în ofert ce cunoaște condițiunile de licitațiune și de contract și se supune aceloră.

Condițiunile de licitațiune și de contract se pot vedea în cancelaria fondurilor în oarele oficioase.

Dela comisiunea administratoare de fondurile centraM școlastic și de știpe die din districtul Năsăudului. (543) 3-2.

Naszód la 4 April 1912.

President: Dr. D. Ciuta m. p. Secretari: Dr. N. Simon m. p.

Nr. 28/1912 of. paroh.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și prelinminzriului de spese aprobat de Preavenneratul Conzistor archidiececan cu Nr. 2234/1912 Școl. prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru a să da în întreprindere zidirea școalei confesionale gr.-or. române din Cărpiniș tractul Miercurei, comitatul Sibiu.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 15/28 Aprilie a. c. la 1 oră p. m. în edificiul școalei celei vechi din Cărpiniș. Prețul de strigare este 28000 cor. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata eventual în hirtii de valoare acceptabile.

Licitațiunea e verbală însă oferte închise provăzute cu vadiul corăspunzător și cu declarația oferentului, că cunoaște condițiunile și să supune lor, să primesc până la începerea licitațiunei, cari oferte sunt a să preda la mâna președintelui comitetului parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenți pe acela în care va avea mai multă încredere, fără deosebire la suma oferită.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitațiune să pot vedea la oficiul parohial din loc în oarele oficioase.

Să notează, că comuna bisericăscă are la dispoziție 45000 cărămidă, arșă gata, precum și 400

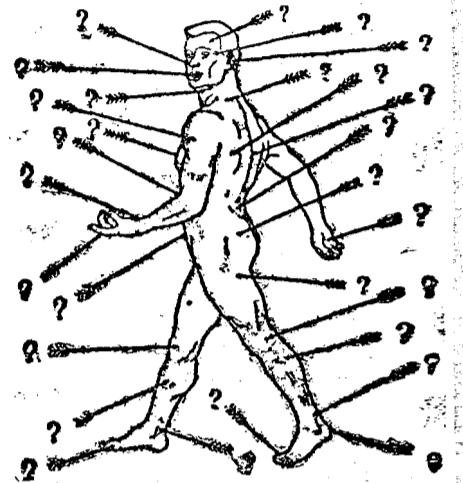
metri cubici peatră acesă, pe ce întreprinzăterul va fi deobligat a le primi în prețul cit costă, care sumă să va detrage din prețul de edificare.

Cărpiniș, din ședința comitetului parohial ținută la 27 Martie 1912

Cornel Muntean, Ioan Muntean pres. com. parohial paroh (553) 1-1 *

Te sagatează?

(340) (Al dureri?) 10-30

I. Fluidul Elza a lui Feller.

„După experiențele noastre, linișțitor de dureri, vindecător, încetează durerile reumate și alger, vindecă: reumă (spure), sîmbie de nervi, jungături în coastă, înțorț, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeață, durere de ochi, migrenă și multe neșezămite acți Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, șezar, ureri de pept și gît și morburii din caren. ori răcoasă, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. H. Văstina apoi, că luate folosește cu efect distins și alger Filulele-Rebarbară de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrcuri, lipsă de pept, ureri de floare, greață, amețală, răgăeli, hășărele și alte conturbări de mistuire. Că franco cu 4 coroane. — Să se scrie să de licitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar.

Stubisa, Centrala 119 (comit. Zagrab).

CONVOCARE

Membrii tovărășiei industriale de ajutorare „Industria” din Brad prin aceasta sunt chemați la

I-a adunare generală ordinară,

ce să va ținea la 15/28 Aprilie 1912, Duminică la 3 ore după amiază în Brad în școala poporală română gr.-or. pe lângă următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
2. Constituirea adunării.
3. Raportul direcțiunei și a co-

Activa.	Bilanț la 31 Decembrie 1911.	Passiva.
Casa în numărar	2454	Părți fundamentale
Bepun. proprii la „Crisana”	82201	
Spese de fondare	6345	
	K 910—	K 910—

Brad, 31 Decembrie 1911.

DIRECȚIUNEA:

Vasile Boneu m. p., Petru Cioflica m. p., Petru Florinea m. p., propedint. cassar.

Mihail Tănase m. p., Vasile Cruciu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subscrisa comisiune de supraveghiere am examinat ctul prezent și l-am așat omest. Brad, la 2 Aprilie 1912.

Nicolau Călnăș m. p., president Petru Cruciu m. p., Sabin Indrleș m. p., Anrel Brădean m. p., George Mihaj m. p., Matciu Cosma m. p.

Pepiniera-Mill

din Nagyösz
e în Europa de
mijloc cea mai
mare scoală
de vite!

Ave totdeauna gata de vânzare
mai multe milioane! — Cereți ca-
talog, care vi-lă trimite gratis.

Să cauta un
Conducător de prăvălie

la Societatea de consum din
Suciul-de-sus (Felső-Szöcs).
Salar începător 80 cor. (optzeci
cor.) lunar, 1% din învîrtire, —
care face aproape 40.000 cor.,
— cuartir și luminat. E de lipsă
să fie căsătorit și să depue o
cauție de cel puțin 2000 cor.

SOCIETATEA DE CONSUM
din Suciul-de-sus (Felsőszöcs).

(545) 3-3 (Szolnok Doboka m.).

Cei-ce doriți să fiți scutiți

de
pagubele în vite!

Intrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite” dela Grăgic
(Szászváros), cu cancelaria conducătoare în Hunedoara
(Vajdahunyad), — care asigură pe economii contra
oricărei pagube în vite!

Reuniunea e în viață dela 8 Maiu 1910. Și dela aceea și
încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt
în numărulă cu înscrierea și plata taxei! — A plătit până acum
peste 60.000 coroane despăgubiri membrilor săi!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, citiți-s vrednice vitele, și la caz de pa-
gubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai
asigurat pe vitele tale.

Să vin cam 4 pagube pe lună. Așadar ai de plătit
16 fileri pe lună de 100 cor. ce ai asigurat. După vite de
500 cor. 80 fileri pe lună, după vite de 1000 cor. 1 cor. 60 fileri
pe lună. Banii îi trimiți în toată luna ori pe 2-3 luni înainte.

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd
o »cuotă« (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate.
Prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1
cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își
iau de fiecare 1000 cor. asigurate, cîte o cuotă, — care rămîne
însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Încolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire.

Azi toți membrii Reuniunii formează deja 4 Despărțăminte,
ce sînd conduc de Cancelaria centrală dela Hunedoara. Precum
asigurații vor sporii mai mult, Reuniunea va împărți pe cei a-
sigurați în cercuri, cari au în cîmpul lor cam 2000 de vite,
și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai pentru
ortacii din cercul lor. Numai la caz de boală lipicioasă, direcția
poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celuilalt,
după îndemnul: „azi ție, mîne mie!” (26) 21

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la

Cancelaria „Reuniunii proprietarilor de vite”
din Hunedoara-Vajdahunyad

Papier à Cigarettes

ABADIE

Caut un candidat de avocat.

Caut și un scriitor, care să fie
apt și în afacerile cărții fundare,
ori o damă, care știe și ortogra-
fia maghiară și care să fie aplicată
să scrie și cu mașina, și să îngri-
jască archiva. (546) 3-3

Posturile sînd pot ocupa imediat.

Dr. Stefan Rosvan, adv.
Illa murășană (Maros-Ilye).

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de
Beoxin, Portland și Roman; trestie de
stucatură și tesetură de Bacula; îm-
pletituri de sîrmă: hirtie gudronată
(pentru coperit) și plăci de izolare;
(548) tînceșea neagră și țîncuită. 4-20.

Să căsați la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare”
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înfiin-
țată de institutele financiare (băncile) române
din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul-
executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și
asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai
departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, con-
tra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigu-
rare” le face în condițiunile cele mai favorabile. —
Asigurările sînd pot face prin oricare bancă românească, pre-
cum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. —
Prospecte, tarife și informațiuni sînd dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legă-
turi — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite
în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sînd
făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.

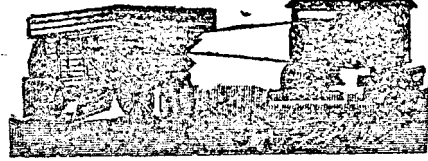
ORĂȘTIE **CAROL RECK** ORĂȘTIE
Szászváros Szászváros

Mare magazin de motoare.

Model 1912, cu cea mai nouă perfecție ce nici nu există încă
zute cu noile perfecțiuni și ultima creațiune tehnică, ca dovezi
asupra căror sosesc zilnic nenumărate scrisori de mulțumiri.

Mașini pentru sămănat.
Mașini pentru secerat.
Mașini pentru cosit fin.
Mașini pentru greblat fin.
etc.

Rate convenabile.

Prețuri ieftine.

Mașini de îmblătit.
Mașini de cusut.
Mașini de spălat.
Mașini de tors.
etc.

Propria mea fabricațiune de mașini pentru sămănat și săpat
cucuruz, buc. 28 coroane.

Propria mea fabricațiune de fîntini, nemai pomenit de prac-
tice pentru tras apă, un copil de șapte ani scoate la minut
70-100 de litre apă, cu cea mai mare ușurință, nu îngheață,
nu sînd strică, ieftină și ocupă loc puțin. Prețul până la 6 metri
adîncime, 90 coroane. (532) 3-3

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai dis-
tînse, atît pentru struguri de masă (admirabil artichu de
vînzare!), cît și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc.
să găsească de vînzare în pepiniera de vite de viie nobilă dela
DOMENIUL ROMANESC

din **BOBALNA**
lîngă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru teamna de față și pentru primăvară, are la
îndemînă jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școlii
întregi de altoi, la Bobalna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a fă-
cut nici o stricăciune. Altoile sînd foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, sînd trimite Catalogul cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBALNA”
a dlui Dr. A. Vlad: Bobalna, p. Szászváros.

NB. Pentru viorii din Ardeal e îndecosebi cel mai potrivit izvor
de cumpărat vite de viie, fiind vitele din pepinierele dela Bobalna,
orescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenască. La șes, firește,
le e cu atît mai ușor. (537) 20-26

Cancelaria advocațională
a d-ului Dr. Emil Babeș, în Buda-
pesta în 1 Mai va fi mutată la
Buda, I. Kemenes ulca Nr. 4, lângă
podul „Ferencz-József“ (556) 1-2

Local de prăvălie.

în un loc cercetat al orașului
Orăștie, în parte cu mulți lu-
crători, cu locuință potrivită,
— e de dat în chirie dela
1 Iulie n. a. c.

Informațiuni la:

Abraham Manó
în Orăștie.

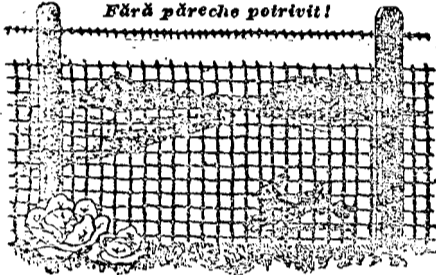
— Tot aci și pentru același
termin să cauta un **vînzător**
de beuturi, în stare a pune cau-
ție și avînd și ceva praxă.

1-3

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

Fără pârche potrivit!

(518) Ușor de manual! 6-20
Numărate scrisor de mulțumită adăveresc că

Țesetura de drot „HUNGARIA“

e neîntrecută, distinsă!

Să faceți din drot răsucit. Prețu
pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult
sa comanda numai la fabricantul

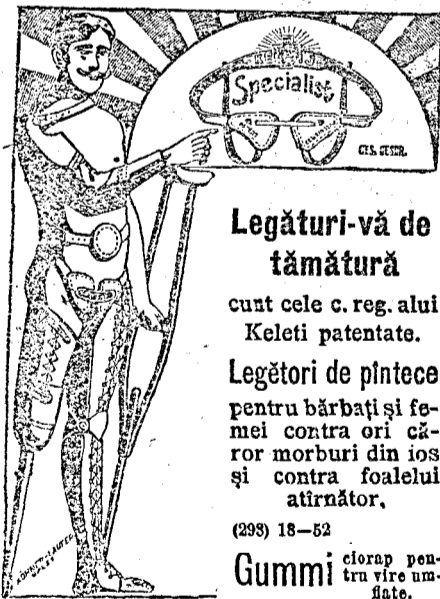
Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot
și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

**Legături-vă de
tămătură**

cunt cele c. reg. alui
Keleti patentate.

Legători de pîntece
pentru bărbați și fe-
mei contra ori că-
ror morhuri din ios
și contra foalelui
atîrnător.

(293) 18-52

Gummi clorap pen-
tru vîre um-
fate.

Picicare și mîni măestrite pe sama
putați (tăiați). celor am-

Îndreptătoare de trup pentru umbiat
și spriginat.

Cerșete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cel crescuti stîmbi
precum și ori-ce articli de
tipșă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după
cele mai mo-
derne pîncipii cu prețuri favorabile de fabrică:

I. Keleti, fabrică c. reg. patent
ptr. legături de vătămătură
și Îndreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez, u 17. vîdi

— Trimite catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-76.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea
la proprietarul de vii din Șiria,
(Világos), **PETRU BENEA**, căci
Vă trimite numai **vinuri bune,**
curate și pe lângă prețurile cele
mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil.,
Rizling 70 fil.,
Roșu 92 fileri.

Vinuri din anul 1910:

Rizling 58 fil., Rizling și Ruge ames-
tecat 54 fil., Sillier 56 fil. Carbenet
100 fileri.

Vin nou din 1911: 50—52 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1'60
Rachie de comină, specialit. „2—
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru,
în fileri. Vinurile și rachie să ex-
pezează sub îngrijirea proprie, dela
50 litri în sus, cu rambursă.
Vase împrumutez pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,

proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 9-25

Crîșma din Răchita

constătătoare din 3 odăi, pivniță,
curte largă cu șură, grajduri și co-
tete e de vînzare sau de închi-
riat. E singura crîșmă în comună.

Informațiuni a să cere la:

Saveta Gh. Stăniță

(555) 1-3 în Rekița (a. Falașka)

VAR

În fabrica de var din **Orlat**
să arde și să trimite zilnic, în mare
și în mic, renumitul

VAR de ORLAT

liber de piatră și de zgară!

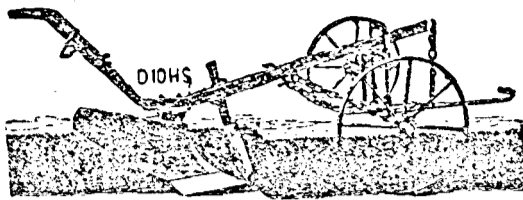
Preț moderat! Serviciu prompt
și real!

I. BANCUI,

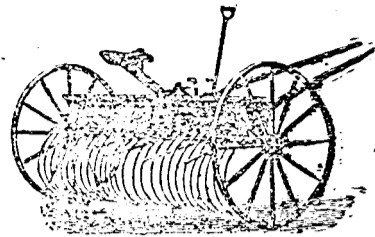
ORLAT (Szeben m.)

1-10.

Mașinile vestitelor firme:
Glaxton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

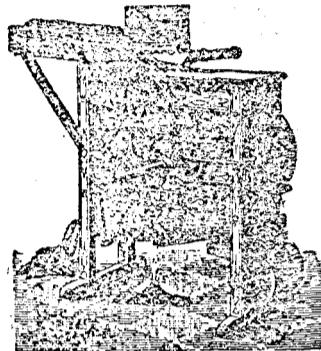
1. Plugul de fer „Sack“, renumit!

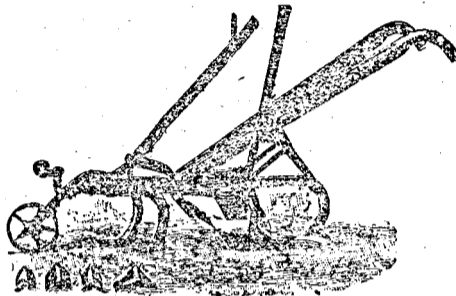
4. Greblă de fin „Hollingsworth“, spornică la lucru și ușor de mînuat.

2. Grapă de fer diagonală și pentru mușchiu (pentru curățirea țelnilor de mușchi).

5. Mașină de sfărîmat cucuruz! Să află cu vînturătoare și fără vînturătoare.

3. Mașină de săpat „Planet Junior“ foarte practică și cu bun nume!

II.
(550) 4-29

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!

FEMEE serioasă și morală, să
caută pentru o familie
română din Orăștie în scop de a
îngrijii două fetițe, — precum și
pentru serviciu casnic.

Oferte sub signatura A. D. să
se trimită la Administrația foii
„Libertatea“, care le va înainta la
locul lor. (557) 1 2.

O calfă și un învățăcel
să primesc îndată în prăvălia
mică a subscriberului.

Condiție stabilă și bună.

Daniil Radivojevici,

(558) 1-3

com. în **Bozovici.**

Învățăcel de prăvălie

află aplicare îndată în pră-
vălia subscriberului, pentru
bransa manufactură și bum-
băcărie.

Vor fi preferiți cei cu cu-
noștință de limbi și cu ceva
clase gimnaziale ori reale.

IOAN CUTEAN

(600) 2-3

comerțiant în **BRAȘOV**

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

„MUGURUL“

ÎNȘOȚIRE ECONOMICĂ, ELISABETOPOL-ERZSEBETVÁROS (Kiskükölkő m.)

Altoi de viie!

Calitate distinsă, — pe lângă cele mai moderate prețuri. **Sotari**
de vin și de masă. — Viță americană cu și fără rădăcină. —
Ochiuri de altoit. Viță europeană cu rădăcină, — să află de
vînzare la înșoțirea economică

„MUGURUL“ — Elisabetopol-Erzsebetváros.

Material disponibil în altoi peste — trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltăți la perfecțiune.

La cumpărări pe credit, cele mai ușoare condiții de plată.
La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români, replantați viile numai cu altoi dela firmă română!

Români! Trimiteți băgeți la cursul practicle de altoiti!

397 12-22